

Súd: Správny súd v Bratislave
Spisová značka: BA-2S/281/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1020201717
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 05. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lucia Tóth
ECLI: ECLI:SK:SpSBA:2025:1020201717.2

Uznesenie

Správny súd v Bratislave v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. XXX/XX, XXX XX D., právne zastúpený: JUDr. Viera Gibľáková, advokátka so sídlom Slnečná 1481/94, 059 71 Ľubica, proti žalovanému: Slovenský pozemkový fond, so sídlom Búdková 36, 817 15 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti opatrenia žalovaného č. SPFZ141294/2020 zo dňa 13.10.2020, takto

rozhodol:

- I. Správny súd žalobu o d m i e t a.
- II. Žiaden z účastníkov konania n e m á p r á v o na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Právna predchodkyňa žalobcu sa všeobecnou správnu žalobou zo dňa 14.12.2020 domáhala preskúmania opatrenia žalovaného – listu č. SPFZ141294/2020 zo dňa 13.10.2020 (ďalej „napadnuté opatrenie“). Predmetným opatrením žalovaný oznámil splnomocnenej zástupkyňi pôvodnej žalobkyne, že generálne riaditeľstvo žalovaného neschválilo návrh zápisnice na vydanie náhradných pozemkov nachádzajúcich sa v katastrálnom území B. E. v súvislosti s priznaným reštitučným nárokom pôvodnej žalobkyne na podklade rozhodnutia Obvodného pozemkového úradu v Kežmarku č.j. 504-1/2005-JUDr.Ru zo dňa 28.04.2005 a ďalej, že pôvodné pozemky týkajúce sa uplatneného reštitučného nároku sa nachádzali v katastrálnom území, v ktorom je dostatok pozemkov vo vlastníctve Slovenskej republiky, v správe žalovaného (katastrálne územie C.).

2. Listom zo dňa 14.01.2021 právna zástupkyňa pôvodnej žalobkyne oznámila súdu úmrtie žalobkyne.

3. Žalovaný vo vyjadrení zo dňa 05.02.2021 žiadal súdne konanie zastaviť z dôvodu absencie aktívnej žalobnej legitímácie, alternatívne žalobu odmietnuť z dôvodu neprípustnosti súdneho prieskumu napadnutého opatrenia žalovaného, prípadne žalobu ako nedôvodnú zamietnuť.

4. Zákom č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „Zákon o správnych súdoch“) bol okrem iného zriadený aj Správny súd v Bratislave, ktorý začal svoju činnosť dňa 01.06.2023. V zmysle § 3 písm. b) Zákona o správnych súdoch: „ak § 4 ods. 1 neustanovuje inak, výkon súdnictva prechádza od 1. júna 2023 z krajských súdov na správne sudy vo všetkých veciach, v ktorých je od 1. júna daná právomoc správnych súdov, a to z Krajského súdu v Bratislave, Krajského súdu v Nitre a Krajského súdu v Trnave na Správny súd v Bratislave.“ Predmetná právna vec, pôvodne vedená na Krajskom súde v Bratislave pod sp. zn. 2S/281/2020 bola na základe uvedenej zmeny právnej úpravy, v súlade s Rozvrhom práce Správneho súdu v Bratislave na rok 2023 v znení Dodatku č. 1 náhodným výberom pridelená na konanie a rozhodovanie do senátu 4S Správneho súdu v Bratislave (ďalej „správny súd“) a je vedená pod sp. zn. BA-2S/281/2020.

5. Správny súd uznesením č. k. BA-2S/281/2020-50 zo dňa 15.07.2024 rozhodol o pokračovaní s právnym nástupcom pôvodnej žalobkyne, aktuálne označeným žalobcom, na ktorého v rámci

dedičského konania 10D/145/2020-66, Dnot 19/2021 prešlo právo na náhradu za nehnuteľnosti priznané v reštitučnom konaní.

6. Žalobca vo vyjadrení zo dňa 31.05.2024, doručenom správne súdu dňa 02.09.2024, zotrval na žalobe podanej právnu predchodkyňou a žiadal napadnuté opatrenie zrušiť a vrátiť žalovanému na ďalšie konanie.

7. Podľa § 493e zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení účinnom od 01.07.2023, konania začaté a neskončené do 30. júna 2023 sa dokončia podľa tohto zákona v znení účinnom do 30. júna 2023; ustanovenie § 493f tým nie je dotknuté.

8. Podľa § 3 ods. 1 písm. a) zákona č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok v znení účinnom do 30.06.2023 (ďalej „SSP“), na účely tohto zákona sa rozumie administratívnym konaním postup orgánu verejnej správy v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy pri vydávaní individuálnych správnych aktov a normatívnych správnych aktov.

9. Podľa § 3 ods. 1 písm. c) SSP, na účely tohto zákona sa rozumie opatrením orgánu verejnej správy správny akt vydaný orgánom verejnej správy v administratívnom konaní, ktorým sú alebo môžu byť práva, právom chránené záujmy alebo povinnosti fyzickej osoby a právnickej osoby priamo dotknuté.

10. Podľa § 7 ods. 1 písm. d) SSP, správne súdy nepreskúmajú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, v ktorých je daná právomoc súdu v civilnom procese.

11. Podľa § 98 ods. 1 písm. g) SSP, správny súd uznesením odmietne žalobu, ak je neprípustná.

12. Pri skúmaní spôsobilosti konkrétnej písomnosti (alebo konkrétneho postupu) určitého subjektu byť predmetom správneho súdneho prieskumu je potrebné vychádzať z toho, že správne súdy v správnom súdnictve preskúmajú zákonnosť rozhodnutí, opatrení a iných zásahov orgánov verejnej správy, poskytujú ochranu pred nečinnosťou orgánov verejnej správy a rozhodujú v ďalších veciach ustanovených zákonom. Je potom zrejmé, že predmetom správneho súdneho prieskumu sú rozhodnutia, opatrenia, iné zásahy ako aj nečinnosť orgánov verejnej správy a ďalšie veci ustanovené zákonom týkajúce sa činnosti orgánov verejnej správy. Spoločným menovateľom všetkých týchto predmetov správneho súdneho prieskumu je, že ide o výsledky konania, resp. nekonania orgánov verejnej správy pri výkone verejnej správy. Od tohto elementárneho vyjadrenia predmetu správneho súdneho prieskumu možno potom odvodiť základné vymedzenie toho, čo správne súdy v rámci správneho súdnictva nepreskúmajú, a to právne a iné akty či úkony subjektov, ktoré nie sú orgánmi verejnej správy, resp. tie právne akty orgánov verejnej správy, ktoré nie sú výsledkom výkonu verejnej správy, a v ktorých teda absentuje vrchnostenský vzťah medzi orgánom verejnej správy a adresátom daného právneho aktu. To potom znamená, že právne akty, ktoré síce vydal orgán verejnej správy, avšak ktoré nie sú výsledkom postupu v rámci vrchnostenského vzťahu medzi týmto orgánom verejnej správy a adresátom daného právneho aktu, t. j. právne akty orgánov verejnej správy, ktoré nie sú výsledkom výkonu ich pôsobnosti v oblasti verejnej správy, nemožno preskúmať v rámci správneho súdnictva. Správny súd preto pri skúmaní spôsobilosti opatrenia žalovaného zo dňa 13.10.2020 byť predmetom správneho súdneho prieskumu zameril svoju pozornosť na posúdenie otázky, či tento právny akt bol výsledkom postupu v rámci vrchnostenského vzťahu medzi žalovaným a žalobcom ako adresátom daného právneho aktu, t. j. či tento právny akt bol výsledkom výkonu pôsobnosti žalovaného v oblasti verejnej správy.

13. V nadväznosti na vyššie uvedené správny súd pripomína, že žalovaný bol zriadený zákonom č. 330/1991 Zb. o pozemkových úpravách, usporiadaní pozemkového vlastníctva, pozemkových úradoch, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pozemkových úpravách“), ktorý upravuje jeho postavenie a úlohy, na ktoré bol zriadený. V zmysle zákona o pozemkových úpravách je žalovaný právnickou osobou so sídlom v Bratislave, pričom svoju činnosť vykonáva jednak na základe zákona o pozemkových úpravách, jednak na základe osobitných predpisov, a to vo verejnom záujme. Z tejto činnosti potom žalovanému vznikajú práva a záväzky. Medzi úlohy žalovaného v zmysle všeobecne záväzných právnych predpisov patrí aj prevádzanie náhradných pozemkov do vlastníctva oprávnenej osoby. Túto úlohu žalovaný vykonáva podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších

predpisov (ďalej „zákon o úprave vlastníckych vzťahov k pôde“) a tiež podľa zákona č. 503/2003 Z. z. o navrátení vlastníctva k pozemkom a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 180/1995 Z. z. o niektorých opatreniach na usporiadanie vlastníctva k pozemkom v znení neskorších predpisov.

14. Vzťah žalovaného a reštituenta pri rokovaní o poskytnutí náhradného pozemku v zmysle zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde je výsostne súkromnoprávny, a to napriek striktnej normatívnej úprave určujúcej postup oboch strán ako aj charakter náhradného pozemku. Žalovaný totiž nie je oprávnený vrchnostensky stanoviť, že reštituentovi bude pridelený taký náhradný pozemok, s ktorým reštituent nesúhlasí, a zároveň reštituent nemá nárok na poskytnutie ním vybraného pozemku. Napokon, ak sa žalovaný a reštituent dohodnú na uspokojení nároku reštituenta na pridelenie náhradného pozemku, je výsledkom tohto ich konsenzu čisto súkromnoprávny akt, resp. právny úkon, a to zmluva o bezodplatnom prevode vlastníctva k pozemku. Zo zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a nariadenia vlády o poskytovaní náhradných pozemkov je zjavné, že pri poskytovaní náhradných pozemkov žalovaný nemá postavenie orgánu verejnej správy a nerozhoduje na základe zákonom zverenej právomoci konať a rozhodovať o právach, právom chránených záujmoch a povinnostiach fyzických osôb a právnických osôb v oblasti verejnej správy. Žalovaný pri poskytovaní náhradných pozemkov len realizuje rozhodnutie príslušného orgánu verejnej správy, a to reštitučného orgánu, v rámci kontraktačného procesu.

15. Z uvedeného je zrejmé, že pri rokovaní o poskytnutí náhradného pozemku v zmysle zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde je postavenie žalovaného a reštituenta rovnocenné. Žalovaný totiž nie je oprávnený jednostranne ukladať povinnosti reštituentovi a ani sám autoritatívne vynucovať plnenie eventuálnych povinností reštituenta. Predmetný vzťah medzi žalovaným a reštituentom je teda, v špecifických podmienkach konania po priznaní reštitučného nároku, vzťahom súkromnoprávnym.

16. Súkromnoprávnemu charakteru vzťahu žalovaného a reštituenta pri rokovaní o poskytnutí náhradného pozemku ostatne nasvedčuje tiež aktuálna správna súdna prax, v zmysle ktorej reštitučný proces podľa zákona o úprave vlastníckych vzťahov k pôde možno rozdeliť do dvoch fáz. Prvú fázu predstavuje administratívne reštitučné konanie, v rámci ktorého reštitučné orgány vrchnostensky rozhodujú o uplatnenom reštitučnom nároku. Ak reštitučné orgány nároku vyhovejú, buď rozhodnú o vydaní pôvodnej nehnuteľnosti reštituentovi alebo reštituentovi priznávajú právo na náhradu, ak pôvodnú nehnuteľnosť nemožno vydať. Druhá fáza, ktorá potom logicky nasleduje, len ak bol reštitučný nárok úspešný, avšak reštituentovi nebolo možné vydať pôvodnú nehnuteľnosť, spočíva v uspokojení priznanej reštitučnej náhrady. Na rozdiel od prvej fázy reštitučného procesu, tá druhá má výlučne súkromnoprávnu povahu. V rámci nej sa úspešný reštituent a štát zastúpený žalovaným dohadujú na spôsobe uspokojenia náhrady, ktorého výsledkom je následne buď zmluva o bezodplatnom prevode náhradného pozemku zo štátu na reštituenta alebo zaplatenie peňažnej náhrady štátom reštituentovi. Uvedené závery vyplývajú z rozhodnutia Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1Svk/10/2023 zo dňa 31.01.2024.

17. Obdobným spôsobom bola problematika charakteru „druhej“ fázy reštitučného konania vyhodnotená aj v rozhodnutiach Správneho súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 6S/8/2024 zo dňa 30.09.2024 a sp. zn. 6S/9/2024 zo dňa 30.09.2024 či v rozhodnutiach Správneho súdu v Bratislave sp. zn. BA-2S/335/2021 zo dňa 20.11.2024 a sp. zn. 14Sa/4/2024 zo dňa 19.11.2024.

18. Len na doplnenie v súvislosti s postavením žalovaného správny súd uvádza, že nijako nespochybňuje charakter iných právnych aktov vydávaných žalovaným ako orgánom verejnej správy (napr. rozhodnutie žalovaného o nesprístupnení informácie podľa zákona o slobode informácií). Na druhej strane nemožno opomenúť, že žalovaný má tiež rozsiahle kompetencie ako subjekt súkromnoprávných vzťahov, a to napríklad pri zastupovaní neznámych vlastníkov. Charakter konkrétneho právneho aktu žalovaného je preto potrebné posudzovať individuálne.

19. Z predloženého spisu žalovaného je zrejmé, že pôvodná žalobkyňa (právna predchodkyňa žalobcu) uplatnila reštitučný nárok, a že rozhodnutím Obvodného pozemkového úradu v Kežmarku č.j. 504-1/2005-JUDr.Ru zo dňa 28.04.2005 jej bol priznaný nárok na poskytnutie náhrady za pozemky, ktoré nebolo možné vydať. Z predloženého spisu žalovaného je tiež zrejmé, že pôvodná žalobkyňa si priznaný nárok u žalovaného uplatnila podaním zo dňa 07.07.2005, ktorým požiadal o poskytnutie

náhrady vo forme vydania náhradných pozemkov. Uplatnením nároku podľa predchádzajúcej vety začala fáza reštitučného procesu, ktorá už nemala charakter administratívneho konania, ale výsostne súkromnoprávny charakter. V tejto fáze reštitučného procesu písomnosti žalovaného z už uvedených dôvodov nie je možné považovať za právne akty orgánu verejnej správy vydané v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy. Správny súd preto dospel k záveru, že oznámenie zo dňa 13.10.2020 nie je právnym aktom orgánu verejnej správy vydaným v rámci výkonu jeho pôsobnosti v oblasti verejnej správy, a teda nie je spôsobilé byť predmetom správneho súdneho prieskumu.

20. Žalobou napadnuté opatrenie, t. j. list žalovaného zo dňa 13.10.2020, bol vydaný žalovaným v štádiu po skončení administratívneho reštitučného konania vedeného okresným úradom, až v rámci uspokojovania reštitučného nároku v súkromnoprávnom vzťahu medzi žalobkyňou a žalovaným. V tejto „druhej“ fáze je žalovaný viazaný rozhodnutím okresného úradu o priznaní reštitučného nároku, pričom v súčinnosti s reštituentom de facto „dohaduje“ podmienky poskytnutia náhrady a svojim charakterom sa jedná o proces majúci súkromnoprávny charakter. Vzhľadom na uvedené správny súd žalobu podľa § 7 písm. d) v spojení s § 98 ods. 1 písm. g) SSP ako neprípustnú odmietol.

21. O náhrade trov konania rozhodol správny súd s odkazom na § 170 písm. a) SSP tak, že žiaden z účastníkov konania nemá právo na náhradu trov konania, ak žaloba bola odmietnutá a nebol zistený žiaden dôvod pre aplikáciu § 171 ods. 1 SSP.

22. Toto rozhodnutie senát Správneho súdu v Bratislave prijal pomerom hlasov 3:0 (§ 139 ods. 4 v spojení s § 147 ods. 2 SSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu je prípustná kasačná sťažnosť, ktorú je možné podať prostredníctvom Správneho súdu v Bratislave na Najvyšší správny súd Slovenskej republiky v lehote jedného mesiaca od doručenia tohto rozhodnutia (§ 443 ods. 1 v spojení s § 493e SSP).

Zmeškanie lehoty na podanie kasačnej sťažnosti nemožno odpustiť (§ 443 ods. 5 SSP).

V kasačnej sťažnosti sa musí okrem všeobecných náležitostí podania podľa § 57 uviesť

- a) označenie napadnutého rozhodnutia,
- b) údaj, kedy napadnuté rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené,
- c) opísanie rozhodujúcich skutočností, aby bolo zrejmé, v akom rozsahu a z akých dôvodov podľa § 440 sa podáva (ďalej len „sťažnostné body“),
- d) návrh výroku rozhodnutia (sťažnostný návrh) (§ 445 ods. 1 SSP).

Sťažnostné body možno meniť len do uplynutia lehoty na podanie kasačnej sťažnosti (§ 445 ods. 2 SSP).

Kasačnú sťažnosť možno odôvodniť len tým, že správny súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon tým, že

- a) na rozhodnutie vo veci nebola daná právomoc súdu v správnom súdnictve,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako účastník konania, nemal procesnú subjektivitu,
- c) účastník konania nemal spôsobilosť samostatne konať pred správnym súdom v plnom rozsahu a nekonal za neho zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už skôr právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už skôr začalo konanie,
- e) vo veci rozhodol vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený správny súd,
- f) nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi konania, aby uskutočnil jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- g) rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci,
- h) sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe kasačného súdu,
- i) nerešpektoval záväzný právny názor, vyslovený v zrušujúcom rozhodnutí o kasačnej sťažnosti alebo
- j) podanie bolo nezákonne odmietnuté (§ 440 ods. 1 SSP).

Dôvod kasačnej sťažnosti uvedený v odseku 1 písm. g) až i) sa vymedzí tak, že sťažovateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia. Dôvod kasačnej sťažnosti nemožno vymedziť tak, že sťažovateľ poukáže na svoje podania pred správnym súdom (§ 440 ods. 2 SSP).

Sťažovateľ musí byť v konaní o kasačnej sťažnosti zastúpený advokátom. Kasačná sťažnosť a iné podania sťažovateľa musia byť spísané advokátom. Tieto povinnosti neplatia, ak má sťažovateľ, jeho zamestnanec alebo člen, ktorý za neho na kasačnom súde koná alebo ho zastupuje, vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa; ide o konania o správnej žalobe podľa § 6 ods. 2 písm. c) a d); je žalovaným Centrum právnej pomoci (§ 449 ods. 1 a 2 SSP).